

REINAART DE VOS, van A. Fauquez.

vertaling: Karel Jonckheere

Tegen het midden van de 12de eeuw ging de gewone burger, rijk geworden door handel en industrie, meetellen. Tot dan toe waren het de ridders, die de ridderromans en de krijgsliederen beluisterden. Deze werden door de troubadours op hun kastelen voorge dragen. De burgers, tot die tijd van alle poëzie verstoken, verlangden nu een eigen dicht- en vertelkunst, die realistischer en eenvoudiger moest zijn dan de kunst voor de ridders. Het volk kon, evenals de ridders, niet lezen, en luisterde op marktdagen of tijdens een pelgrimstocht naar de "fabliaux", kleine verhalen op rijm, korte satyres op het gewone leven, waarin soms op grove, soms op fijnzinnige wijze, vrouwen, doktoren, pastoors en monniken werden bespot. Later hebben grote schrijvers uit deze "fabliaux" hun stof gehaald. (Molière, la Fontaine, Rabelais, Voltaire)

Tot deze satirische verhalen behoort de Franse "Roman de Renart": een felle hekeling van misstanden in de feodale en klerikale wereld van de 13de eeuw. De "Roman de Renart" bestaat uit 25 verhalen en verzen. (de zogenaamde "branches")

Een van deze branches "Le jugement de Renard" (de veroordeling) is door een Vlaamse dichter bewerkt tot "Van den Vos Reinaerde" (±1250).

Van deze dichter weten we weinig meer dan dat hij Willem heette; Dit Vlaamse dieren-epos berust wat de stof betreft op het Franse verhaal. Het is echter niet zozeer een vertaling of bewerking, als-wel een geniale herschepping; kritischer ten aanzien van de maatschappij en sterker moraliserend dan de oorspronkelijke branches.

In de loop van de literatuurgeschiedenis zijn van dit epos verschillende bewerkingen gemaakt. Onze toneelbewerking is van de hedendaagse Belgische auteur Arthur Fauquez •

Ook hierin is de dierenwereld van Reinaart de gewone maatschappij van de zwakken en de sterken.

De dieren hebben menselijke eigenschappen, waarmee op een satirische wijze de spot wordt gedreven.

De listige vos weet iedere situatie uit te buiten en zijn tegenstanders het slachtoffer te laten worden van hun eigen ondeugden. Hij doet dit zonder enige scrupules, maar toch op een amusante manier en met een steeds vrolijk humeur.

De auteur heeft het oorspronkelijke verhaal wat minder bijtend gemaakt door het invoeren van het vrouwelijke element. Het is de marmot Seibel die op een zorgzame wijze de bondgenote van Reinaart is in de strijd van botsende egoïsten. Mede door de speelse en moderne tekst is het een verrukkelijk vrolijk verhaal geworden dat op een poëtische wijze met de menselijke ondeugden spot.

.....